

**ULKOASIAINMINISTERIÖN
TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA
SEKÄ
KEHYSEHDOTUS
2017 - 2020**

Tammikuu 2016

**ULKOASIAINMINISTERIÖ
UTRIKESMINISTERIET**

SISÄLTÖ

Johdanto	3
Toimintaympäristö ja ulkoasiainhallinnon strategiset painopistealueet 2016 - 2020	3
Lähialueiden vakaus, EU turvallisuusyhteisönä ja Suomen kansainvälinen asema	4
Taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet	6
Moderni ja tehokas ulkoasiainhallinto	8
Suunnittelukauden määrärahat	11
Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot (12.24.99)	11
Ulkoasiainhallinnon toimintamenomäärärahat (24.01.01)	12
Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (24.10.20)	16
Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (24.10.21)	17
Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66)	17
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (24.90.68)	20

- LIITTEET:
1. Ulkoasiainhallinnon suunnittelukauden 2017 - 2020 määrärahatarve
  2. Ulkoasiainhallinnon tietojärjestelmä- ja perustietotekniikka- ja tietotekniset infrastruktuurihankkeet
  3. Ulkoasiainhallinnon investointihankkeet
  4. Arktisen neuvoston puheenjohtajuus 2017 - 2019; kustannusarvio
  5. Asiamuutoslomake

Johdanto

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan ja hallinnonalan vahvistamiin strategisiin painopistealueisiin. Näiden ja muiden hallituksen politiikka-asiakirjojen pohjalta on hallinnonalalle määritelty suunnittelukauden 2017 - 2020 vaikuttavuuden ja toiminnallisen tehokkuuden tavoitteet, jotka ohjaavat hallinnonalan toimintaa ja voimavarojen kohdentamista.

Ministeriön linjausten mukaisesti periaatteena on tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen ministeriön kaikessa toiminnassa. Ministeriön johto vahvisti lokakuussa 2013 tätä koskevan toiminnallisen tasa-arvon linjauksen.

Tämä toiminta- ja taloussuunnitelma on samalla ministeriön kehusehdotus.

Toimintaympäristö ja ulkoasiainhallinnon strategiset painopistealueet 2016 - 2020

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on vahvistaa maamme kansainvälistä asemaa, turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus sekä parantaa suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Suomi edistää keskinäisriippuvuuksien maailmassa kansainvälistä vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa.

Suomi harjoittaa aktiivista ulkopolitiikkaa, jonka peruspilareina ovat tiivis kansainvälinen yhteistyö ja vastuunkanto sekä laaja-alainen kahdenvälinen ja monenkeskinen vaikuttaminen. Suomen kansainvälisen yhteistyön tärkeimpinä puitteina ovat Pohjoismaat, Euroopan unioni, Nato-kumppanuus, Etyj ja YK. Tämän lisäksi Suomi ylläpitää hyviä kahdenvälisiä suhteita muihin valtioihin. Kansainvälisen oikeuden sekä sääntöihin ja sopimuksiin perustuvan monenkeskisen järjestelmän merkitys Suomen turvallisuudelle ja hyvinvoinnille on suuri.

Suomen kansainvälinen toimintaympäristö on murroksessa. Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on jännittynyt. Ulko- ja turvallisuuspolitiikassa on varauduttava myös tuleviin, Suomesta riippumattomiin muutoksiin. Joulukuussa 2015 hyväksytty Pariisin ilmastopöytäkirja ja syyskuussa 2015 sovitut vuoteen 2030 ulottuvat YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja toimintaohjelma asettavat omalta osaltaan reunaehdot kansainvälisen yhteisön ponnistuksille globaalien haasteiden ratkaisemiseksi.

Suomen turvallisuutta pyritään kaikissa oloissa vahvistamaan yhtä lailla lähialueilla, Euroopassa kuin laajemmassa kansainvälisessä yhteistyössä. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin lisäämiseen tarvitaan taloudellisia ulkosuhteita, kestävä kehitystä ja ratkaisuja suuriin globaalihaasteisiin. Näihin toisiinsa kiinteästi liittyviin kysymyksiin vastaamisessa moderni, ajassa kiinni oleva ulkoasiainhallinto on avainasemassa.

Ulkoasiainhallinnon kannalta keskeiset strategiset kysymykset tulevalle suunnittelukaudella ovat:

- Lähialueiden vakaus ja Suomen kansainvälinen asema

- Pohjoismainen turvallisuuspoliittinen yhteistyö, Nato-kumppanuus ja EU turvallisuusyhteisönä
- Taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet
- Moderni ja tehokas ulkoasiainhallinto

Lähialueiden vakaus, EU turvallisuusyhteisönä ja Suomen kansainvälinen asema

Suomi pyrkii edistämään **Pohjolan ja Itämeren alueen vakautta**. Pohjoismaisen turvallisuuspoliittisen yhteistyön vahvistaminen etenkin Ruotsin kanssa on Suomelle merkittävää. Viro ja muut Baltian maat ovat Suomelle tärkeitä kumppaneita sekä EU:ssa, kahdenvälisesti että osana Itämeren alueellista yhteistyötä. Suomi on aktiivinen arktisen alueen hyödyntämisessä ja ajaa arktisen yhteistyön kehittämistä yhdeksi EU:n ulkosuhteiden painopisteeksi.

Venäjän toiminnan ja Venäjän ja Ukrainan välisen konfliktin myötä kiristyneellä turvallisuustilanteella on kauaskantoisia vaikutuksia **EU:n ja Venäjän suhteille ja Euroopan turvallisuudelle**. Suomi myötävaikuttaa Ukrainan kriisin ratkaisuun. Suomi myös tukee Ukrainan vakauttamista ja sen vaatimia uudistuksia. EU:n ja Venäjän suhteiden paraneminen on toivottavaa. Yhteistyön on perustuttava kansainvälisen oikeuden ja kansainvälisten sitoumusten kunnioittamiseen. Suomi noudattaa Euroopan unionin yhteisiä Venäjä-linjauksia. Suomi ylläpitää niin monipuolisia ja toimivia suhteita Venäjään kuin vallitsevat olot kulloinkin sallivat.

EU on Suomelle tärkeä turvallisuusyhteisö, jonka jäsenyys myös kytkee Suomen läntiseen arvoyhteisöön. Euroopan unionin tärkein tehtävä on rauhan, turvallisuuden, vaurauden ja oikeusvaltion turvaaminen maanosassamme. EU:n kansainvälinen vaikutusvalta, jonka vahvistaminen palvelee Suomen etua, edellyttää unionin ulkopoliittista yhtenäisyyttä. Turvallisuusympäristön muutoksen vuoksi Suomen on yhä tärkeämpää edistää EU:n yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan ja sen osana yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistamista ja unionin turvallisuusstrategian uudistamista. EU:n laajentumispolitiikassa on edellytettävä kriteerien tiukkaa noudattamista. Naapuruuspolitiikan ja erityisesti Itäisen kumppanuuden kehittäminen on Euroopan vakauden ja hyvinvoinnin kannalta tärkeää.

Kaukaisillakin kriiseillä voi olla merkittävät vaikutukset Suomen turvallisuuteen ja vakauteen. Suomi vaikuttaa osana EU:ta ja kv. yhteisöä Euroopasta ja konfliktialueilta tulevien **muutto- ja pakolaisvirtojen** hallitsemiseen ja eteläisen naapuruston epävakauden alkusyiden ratkaisemiseen. Suomi suuntaa vahvaa tukea muutto- ja pakolaisvirtojen lähtömaihin sekä kauttakulkumaiden kantokykyä vahvistamaan. Lähtökohtana on siirtolaisten perus- ja ihmisoikeuksien turvaaminen ja kunnioittaminen kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti.

Suomi vahvistaa laaja-alaista **transatlanttista yhteistyötä** sekä kahdenvälisesti että EU:n kautta. Suomelle on tärkeää ylläpitää Yhdysvaltojen kiinnostusta Euroopan turvallisuuteen ja sitoutumista monenkeskiseen yhteistyöhön. Muuttunut turvallisuustilanne on lisännyt **Naton** toimintaa Suomen lähialueilla. Käytännönläheinen Nato-kumppanuus on Suomelle tärkeä ja sitä vahvistetaan entisestään. Suomi ylläpitää mahdollisuutta hakea Nato-jäsenyyttä, jonka vaikutukset arvioidaan ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon yhteydessä.

Suomi ottaa huomioon sekä sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden limittymisen toisiinsa että ilmastonmuutoksen ja muut globaalihaasteet. Osallistuminen kansainväliseen yhteistyöhön on

myös Suomen turvallisuuden perusedellytys. Suomi vahvistaa jatkossakin toimintaansa rauhanvälityksessä ja konfliktien ehkäisyssä ja jatkaa aktiivista osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan. Sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan yhteensovittamista kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanvälityksen kanssa korostetaan. Turvallisuutta ja vakautta vahvistetaan myös asevalvonnan ja konfliktien ennaltaehkäisyä keinoilla. Kansainvälisen oikeuden ja YK:n peruskirjan keskeisten periaatteiden vahvistaminen on ensiarvoisen tärkeää sekä perinteisten että uusien uhkien torjunnassa, terrorismista kyberhyökkäyksiin ja hybridivaikuttamiseen. Yksilöiden voimaantumiseen ja ei-valtiollisten toimijoiden nousuun ulko- ja turvallisuuspolitiikassa kiinnitetään kasvavaa huomiota.

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus	
Alustavat tulostavoitteet vuodelle 2016	Alustavat tulostavoitteet vuosille 2017 - 2020
<i>Ulko- ja turvallisuuspolitiikka</i>	
Syvennetään ja tiivistetään pohjoismaista ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä erityisesti Ruotsin kanssa.	Pohjoismaista ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä syvennetään ja tiivistetään erityisesti Ruotsin kanssa.
Vahvistetaan arktisen ja Itämeren alueen vakautta ja edistetään yhteistyötä erityisesti talouden ja kestävän kehityksen sekä Suomen transatlanttisen ja Venäjä-politiikan edistämiseksi sekä valmistaudutaan Arktisen neuvoston pj-kauteen.	Vahvistetaan arktisen ja Itämeren alueen vakautta ja edistetään yhteistyötä erityisesti talouden ja kestävän kehityksen sekä Suomen transatlanttisen ja Venäjä-politiikan edistämiseksi sekä toimitaan tuloksellisesti Arktisen neuvoston puheenjohtajana.
Vaikutetaan EU:n Venäjä-politiikassa siten, että unionin yhtenäisyys, vaikuttavuus ja johdonmukaisuus säilyvät, ja pitemmällä aikavälillä EU-Venäjä -suhteet paranevat.	Vaikutetaan EU:n Venäjä-politiikassa siten, että unionin yhtenäisyys, vaikuttavuus ja johdonmukaisuus säilyvät, ja pitemmällä aikavälillä EU-Venäjä -suhteet paranevat.
Ylläpidetään kansallisesti koordinoitujen kahdenvälisiä suhteita Venäjään poliittisella tasolla, virkamiesyhteistyönä ja kansalaiskontaktien kautta.	Ylläpidetään kansallisesti koordinoitujen kahdenvälisiä suhteita Venäjään poliittisella tasolla, virkamiesyhteistyönä ja kansalaiskontaktien kautta.
Vaikutetaan EU:ssa unionin yhtenäisyyden puolesta ml. kokonaisvaltaisen EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen strategian laadintaan sekä Lissabonin sopimuksen YUTP-osuuksien toimeenpanoon.	Vaikutetaan EU:ssa unionin yhtenäisyyden puolesta ml. kokonaisvaltaisen EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen strategian ja Lissabonin sopimuksen YUTP-osuuksien toimeenpanoon.
Tuetaan EU:n laajentumisprosessin jatkumista sekä toimivan EU-yhteistyön vakiinnuttamista Turkin kanssa erityisesti muuttoliikkeen hillitsemiseksi.	Tuetaan EU:n laajentumisprosessin jatkumista sekä toimivan EU-yhteistyön vakiinnuttamista Turkin kanssa erityisesti muuttoliikkeen hillitsemiseksi.
Vaikutetaan EU:n naapuruuspolitiikan uudistamiseen ja sen toimeenpanon edistämiseen itäisen ja eteläisen naapuruston uudistusten tukemiseksi ja vakauden lisäämiseksi sekä muuttoliikkeen hallitsemiseksi.	Vaikutetaan EU:n naapuruuspolitiikan uudistamiseen ja sen toimeenpanon edistämiseen itäisen ja eteläisen naapuruston uudistusten tukemiseksi ja vakauden lisäämiseksi sekä muuttoliikkeen hallitsemiseksi.
Edistetään maahanmuuton hallintaa ottaen huomioon EU:n ja kansainväliset sitoumukset ja vaikutetaan maahanmuuton alkusyiden ratkaisuun.	Edistetään maahanmuuton hallintaa ottaen huomioon EU:n ja kansainväliset sitoumukset ja vaikutetaan maahanmuuton alkusyiden ratkaisuun.
Tiivistetään transatlanttisia suhteita kaikilla politiikkasektoreilla ja tasoilla keskittyen erityisesti Yhdysvaltojen kiinnostuksen turvaamiseen Euroopan turvallisuuden ja vakauden säilyttämiseen.	Tiivistetään transatlanttisia suhteita kaikilla politiikkasektoreilla ja tasoilla keskittyen erityisesti Yhdysvaltojen kiinnostuksen turvaamiseen Euroopan turvallisuuden ja vakauden säilyttämiseen.
Tiivistetään kumppanuusyhteistyötä Naton kanssa ja kehitetään dialogia turvallisuuspoliittisista	Tiivistetään kumppanuusyhteistyötä Naton kanssa ja kehitetään dialogia turvallisuuspoliittisista

kysymyksistä.	kysymyksistä.
Vahvistetaan turvallisuutta YK:n, Etyjin ja kansainvälisten prosessien kautta, ml. hybridivaikuttaminen ja kyberturvallisuus sekä asevalvonnan ja aseidenriisun edistäminen.	Vahvistetaan turvallisuutta YK:n, Etyjin ja kansainvälisten prosessien kautta, ml. hybridivaikuttaminen ja kyberturvallisuus sekä asevalvonnan ja aseidenriisun edistäminen.
Toimitaan aktiivisesti kansainvälisessä kriisinhallinnassa ja konfliktinestossa vahvistamalla erityisesti rauhanvälitystä ja toteuttamalla kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa myös kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun.	Toimitaan aktiivisesti kansainvälisessä kriisinhallinnassa ja konfliktinestossa vahvistamalla erityisesti rauhanvälitystä ja toteuttamalla kokonaisvaltaista lähestymistapaa, joka kattaa myös kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun.
Edistetään rauhaa, vakautta, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksien edistämistä kriisialueilla ja hauraisissa valtioissa (Afganistan, Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä, Afrikan sarven ja Sahelin alueet) sekä vähennetään keskeisiä turvallisuushuomioita.	Edistetään rauhaa, vakautta, demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja ihmisoikeuksien edistämistä kriisialueilla ja hauraisissa valtioissa (Afganistan, Pohjois-Afrikka ja Lähi-itä, Afrikan sarven ja Sahelin alueet) sekä vähennetään keskeisiä turvallisuushuomioita.
<i>EU-oikeudelliset ja kansainvälisoikeudelliset asiat</i>	
Kehitetään kansainvälisen terrorismin vastaista toimintaa, rankaisemattomuuden vastaisia toimia sekä YK- ja EU-pakotteiden tehokasta kansallista toimeenpanoa EU- ja kansainvälisen oikeuden keinoin.	Kehitetään kansainvälisen terrorismin vastaista toimintaa, rankaisemattomuuden vastaisia toimia sekä YK- ja EU-pakotteiden tehokasta kansallista toimeenpanoa EU- ja kansainvälisen oikeuden keinoin.
Edistetään EU:n liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen sekä unionin sisäisten sääntöjen laatimista ja liittymissopimuksen ratifioimista.	Edistetään EU:n liittymistä Euroopan ihmisoikeussopimukseen sekä unionin sisäisten sääntöjen laatimista ja liittymissopimuksen ratifioimista.

Taloudelliset ulkosuhteet, kestävä kehitys ja ihmiskunnan yhteiset haasteet

Suomi edistää kansainvälisessä yhteistyössä **sääntöihin ja avoimuuteen perustuvaa vapaakauppaa** ja maailmantaloutta. EU:n sisämarkkinoiden osuus Suomen ulkomaankaupasta on merkittävä, mutta valtaosa kasvavista talouksista on unionin ulkopuolella. Suomen on pystyttävä vaikuttamaan entistä tehokkaammin suomalaisyritysten toimintaedellytyksiin sekä sisä- että ulkomarkkinoilla.

EU:n yhteinen kauppapolitiikka luo perustan jäsenmaiden taloudellisten ulkosuhteiden toiminnalle. WTO:n toimivuuden ja sen puitteissa käytävien kauppaneuvottelujen edistäminen sekä vapaakaupan kehittäminen EU:n transatlanttisten ja aasialaisten kumppaneiden kanssa ovat tärkeitä tavoitteita. Suomi vaikuttaa siihen, että Venäjän WTO -sitoumukset toimeenpannaan mahdollisimman tehokkaasti Suomelle tärkeillä sektoreilla. Pakotepolitiikassa Suomi vaikuttaa aktiivisesti EU:n yhteiseen päätöksentekoon.

Ulkoasiainhallinnolla on tärkeä rooli **suomalaisyritysten kansainvälisten toimintaedellytysten** turvaamisessa ja investointien edistämisessä Suomeen. Tehtävän merkitys korostuu Suomen vaikeassa taloustilanteessa, jossa ulkoasiainhallinto joutuu korvaamaan muiden toimijoiden resurssipuutteita. Erityistä huomiota kiinnitetään kaupallis-taloudellisten palvelujen kehittämiseen osana Team Finland -verkostoa.

Markkinoiden avaamisen ja globaalin kehityksen välillä on yhä tiiviimpi yhteys. Eriarvoisuutta vähentävä kestävä kehitys on taloudellisesti kannattavaa kaikille osapuolille, sekä julkiselle että

yksityiselle sektorille. Kehittyvien maiden modernisaatio luo uusia markkinoita suomalaisyrityksille, samalla suomalaisesta osaamisesta saadaan hyötyä kehittyville maille niiden integroitua tehokkaammin kansainvälisiin arvoketjuihin. Nopean talouskasvun kehitysmaissa, joista suuri osa on Afrikassa, kahdenvälisistä yhteistyösuhteista on hyötyä kauppasuhteiden vahvistamisessa. **Kaupan ja kehityksen yhteisvaikutusta** vahvistetaan konkreettisilla ohjelmilla ja rahoitusinstrumenteilla.

Edistämällä **kestävää kehitystä** maailmanlaajuisesti Suomi kantaa globaalia vastuutaan. 2030 kestävä kehityksen toimintaohjelman mukaisesti Suomi osallistuu **ihmiskunnan yhteisten suurten globaalihaasteiden** – kuten ilmastonmuutoksen hillitseminen, köyhyyden vähentäminen, ruokaturva sekä puhtaan veden ja kestävä energian saanti – ratkaisemiseen. Suomi tukee yhtäältä vaikeimmassa asemassa olevia hauraita valtioita sekä maita, joiden kanssa yhteistyötä voidaan vähitellen kehittää laajapohjaisemmin mm. kaupallistaloudellisen yhteistyön suuntaan. Suomen kehitysyhteistyön painopisteisiin kuuluvat myös rauhan rakentaminen, demokratia ja oikeusvaltiokehitys sekä maan oman talouden rakentaminen ml. kehitysmaiden oma vastuullinen yritystoiminta ja veropohjan vahvistaminen. Suomi korostaa kaikessa kansainvälisessä yhteistyössään ihmisoikeuksia ja naisten ja tyttöjen asemaa.

Suomi parantaa kehitysyhteistyön tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia kehitetään. Monitoimijakumppanuuksien, uusien yhteistyötapojen ja eri sektorien yhteisvaikutuksia tukevien toimien osuutta kehityspolitiikassa lisätään. Toiminta sopeutetaan käytettävissä oleviin resursseihin. Pidemmän aikavälin tavoitteena on kehitysrahoituksen nostaminen YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta.

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus	
Alustavat tulostavoitteet vuodelle 2016	Alustavat tulostavoitteet vuosille 2017 - 2020
<i>Taloudelliset ulkosuhteet</i>	
Edistetään kauppasopimusneuvottelujen kautta kaupan ja investointien vapauttamista talouskasvun parantamiseksi; painopisteinä EU-USA ja EU-Japani –neuvottelut sekä WTO:n puitteissa käytävät neuvottelut.	Edistetään kauppasopimusneuvottelujen kautta kaupan ja investointien vapauttamista talouskasvun parantamiseksi.
Keskitytään Team Finland -työssä alueille, joilla vaikuttavuus on suurin; maantieteelliset, temaattiset ja toimialakohtaiset painopisteet määritellään yhteistyössä TF-verkoston kesken.	Keskitytään Team Finland -työssä alueille, joilla vaikuttavuus on suurin; maantieteelliset, temaattiset ja toimialakohtaiset painopisteet määritellään yhteistyössä TF-verkoston kesken.
Tuetaan yritysten vientiponnisteluja ja investointimahdollisuuksia Suomeen ja Suomesta kehittämällä ja vahvistamalla ulkoasiainhallinnon TF-palveluja sekä informoimalla yrityksiä kohdemaiden markkinamahdollisuuksista ja viestimällä Suomen ja suomalaisyritysten vahvuuksista.	Tuetaan yritysten vientiponnisteluja ja investointimahdollisuuksia Suomeen ja Suomesta kehittämällä ja vahvistamalla ulkoasiainhallinnon TF-palveluja sekä informoimalla yrityksiä kohdemaiden markkinamahdollisuuksista ja viestimällä Suomen ja suomalaisyritysten vahvuuksista.
Huolehditaan Suomen elinkeinoelämän eduista Venäjällä yhdessä EU:n komission kanssa sekä hyödyntämällä tehokasta Team Finland -toimintaa.	Huolehditaan Suomen elinkeinoelämän eduista Venäjällä yhdessä EU:n komission kanssa sekä hyödyntämällä tehokasta Team Finland -toimintaa.
Tuetaan kehitysmaiden kauppaa kehitysyhteistyön sekä markkinaehtoisin keinoin integroitumisessa kansainvälisiin arvoketjuihin, erityisesti Afrikassa ja Aasiassa.	Tuetaan kehitysmaiden kauppaa kehitysyhteistyön sekä markkinaehtoisin keinoin integroitumisessa kansainvälisiin arvoketjuihin.
<i>Kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö</i>	
Määritellään 2030 kestävä kehityksen Suomen	Toteutetaan 2030 kestävä kehityksen agendan

globaalin toiminnan tavoitteet ja käynnistetään kehityspoliittikan linjauksen toimeenpano.	Suomen globaalien toimien osuutta tavoitteellisesti.
Päivitetään monenkeskinen yhteistyö ja monenkeskisten järjestöjen vaikuttamissuunnitelmat uuden kehityspoliittisen linjauksen mukaisiksi ja yhtenäistetään ne perustuen ensimmäisten vuosien kokemuksiin.	Käytetään monenkeskisten järjestöjen vaikuttamissuunnitelmia tehokkaasti tulosten määrittelyyn, työn ohjaamiseen ja raportoinnin välineenä.
Päivitetään kahdenvälinen yhteistyö ja maaohjelmat uuden kehityspoliittisen linjauksen mukaisiksi ja lisätään toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta sekä parannetaan riskienhallintaa sekä lisätään synergioita kehitysyhteistyön ja Suomen kaupallistaloudellisten intressien välillä.	Käytetään maaohjelmia tehokkaasti tulosten määrittelyyn, toiminnan ohjauksen ja tuloksista raportoinnin sekä viestinnän välineinä.
Linjataan tuki kehitysmaiden yksityissektorin kehittämiseksi ja otetaan käyttöön uudet yrityssektorin ja finanssijohdusinstrumentit.	Käytetään tuloksellisesti uusia yrityssektorin ja finanssijohdusinstrumentteja.
Kehitetään kansalaisyhteiskunnan kehitysyhteistyötä ottaen huomioon siitä tehdyt evaluaatiot.	Uudistetaan kansalaisyhteiskunnan kehitysyhteistyön tavoitteet ja toimintatavat sekä työn tuloksista raportointi ja linjataan ottaen huomioon siitä tehtyjen evaluaatioiden havainnot ja suosittukset.
Otetaan huomioon uuden ilmastopimuksen ja Pariisin ilmastokokouksen päätösten vaikutukset sekä Suomen vaikuttamistavoitteet ulkoasiainhallinnon ilmastotyössä ja uuden ilmastopimuksen voimaantulon (2020) valmistelussa.	Otetaan huomioon uuden ilmastopimuksen ja Pariisin ilmastokokouksen päätösten vaikutukset sekä Suomen vaikuttamistavoitteet ulkoasiainhallinnon ilmastotyössä ja uuden ilmastopimuksen voimaantulon (2020) valmistelussa.
Viestitään aktiivisesti kehityspoliittikan ja kehitysyhteistyön uudistumisesta sidosryhmille ja kansalaisille sekä osallistutaan aiheista käytävään julkiseen keskusteluun.	Viestitään tavoitteellisesti hallituksen uudesta kehityspoliittisesta linjauksesta sekä Agenda 2030:n Suomen globaalien toimien toteutuksesta yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Moderni ja tehokas ulkoasiainhallinto

Suomen turvallisuuden ja hyvinvoinnin takeena toimiva aktiivinen ulkopoliittikka edellyttää vaikuttavaa **ulkoasiainhallintoa, jonka asiantuntemukseen koko valtionhallinto voi nojata**. Ulkoasiainhallinnon toimintaa ohjaavat strategisten painopistealueiden lisäksi sen arvot: yhteistyö, luovuus ja tuloksellisuus.

Oma edustustoverkko on Suomelle elintärkeä. Ulkoasiainhallinnon voimavaroja painotetaan niihin maihin, joiden poliittinen ja taloudellinen merkitys Suomen kannalta kasvaa. Joustava ja tarkoituksenmukainen läsnäolo maailmalla on tiedon ja vaikutusvallan lähde, joka lisää Suomen turvallisuutta ja hyvinvointia.

Hallinnonalan sisäisiä prosesseja keskitetään ja kevennetään niin kotimaassa kuin ulkomailla. Kiinteistöstrategian toimeenpano modernisoi ulkoasiainhallinnon toimintatapoja sekä ministeriössä että edustustoissa. Uudella turvallisuusstrategialla ohjataan suunnittelua ja johtamista organisaation omien turvallisuusriskien hallinnassa. Suomen **ulkoisen edustautumisen rakenteen ja toimintatapojen** kehittämistä jatketaan. Kehittämistyössä huomioidaan yhteistyömahdollisuudet Pohjoismaiden, Baltian maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa sekä Team Finland -toimintamalli. Edustustojen tarjoamia

kansalaispalveluja kehitetään uudistetun konsulipalvelulain mahdollistamilla tavoilla ja uusien digitaalisten ratkaisujen avulla.

Digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet hyödynnetään laajemmin koko hallinnonalalla, erityisesti tietojärjestelmien kehittämisessä. Nopea teknologiakehitys vauhdittaa osaltaan koko kansainvälisen toimintaympäristön muutosta, joka lisää päätöksentekoa tukevan ennakoinnin ja oikea-aikaisen analyysin merkitystä.

Ulkoasiainhallinto viestii tehokkaasti ja ajanmukaisin keinoin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan perusratkaisuista. Tavoite on vaikuttaa ulko- ja turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja lisätä Suomen ratkaisujen ymmärrystä. Maakuvatyön tavoite on vahvistaa Suomen kansainvälistä tunnettua pohjoismaisena, demokraattisena sekä eurooppalaisille arvoille perustuvana yhteiskuntana. Taloudellisia ulkosuhteita edistetään laaja-alaisesti muodostettujen Team Finland -tavoitteiden eteen tehtävän maakuvatyön kautta. Koko **ulkoasiainhallinnon viestintäherkkyttä** parannetaan.

Ulkomministeriön **henkilöstön suorituskyky ja työn kohdentuminen** oikeisiin asioihin muuttuvassa toimintaympäristössä ratkaisevat ministeriön työn tuloksen. Tavoitteena on entistä määrätietoisempi työn priorisointi, depriorisointi ja karsinta, jotta voimavarat riittävät tärkeimpiin tehtäviin. Johtaminen, työhyvinvointi ja henkilöstön kehittäminen ovat tuloksellisen työn keskeisiä osatekijöitä.

Vaikuttavuus ja toiminnallinen tuloksellisuus	
Alustavat tulostavoitteet vuodelle 2016	Alustavat tulostavoitteet vuosille 2017 - 2020
<i>Johtaminen, hallinto- ja muut tukitehtävät</i>	
Arvioidaan jatkuvasti ulkoasiainhallinnon kehittämistarpeita ja toimeenpannaan Suomen edustautumisen tavat ja mallit -hankkeen linjaukset.	Arvioidaan jatkuvasti ulkoasiainhallinnon kehittämistarpeita ja toimeenpannaan Suomen edustautumisen tavat ja mallit -hankkeen linjaukset.
Tehostetaan toimintaa digitalisaatiota ja sähköisiä palveluita ja toimintatapoja hyödyntäen.	Tehostetaan toimintaa digitalisaatiota ja sähköisiä palveluita ja toimintatapoja hyödyntäen.
Lisätään osallistumista ulko- ja turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja viestitään Suomen kannoista tehokkaammin ja suunnitelmallisemmin, myös ulkomaisille kohderyhmille.	Lisätään osallistumista ulko- ja turvallisuuspoliittiseen keskusteluun ja Suomen kannoista viestitään tehokkaammin ja suunnitelmallisemmin, myös ulkomaisille kohderyhmille.
Vaikutetaan verkostokumppanien (VNK/VNHY, Valtori) toimintojen ja palveluiden kehittämiseen siten, että ulkoasiainhallinnon tietoturvasuus kokonaisuudessaan säilyy tavoitetasolla.	Vaikutetaan verkostokumppanien (VNK/VNHY, Valtori) toimintojen ja palveluiden kehittämiseen siten, että ulkoasiainhallinnon tietoturvasuus kokonaisuudessaan säilyy tavoitetasolla.
Säädösvalmistelun laadun kehittäminen.	Säädösvalmistelun laadun kehittäminen.
<i>Kansalaispalvelut</i>	
Jatketaan kustannustehokkaasti ja laatu säilyttäen kansalaispalveluiden uudelleenjärjestelyä edustustoverkossa uutta lainsäädäntöä sekä uusia teknisiä ratkaisuja hyödyntäen.	Jatketaan kustannustehokkaasti ja laatu säilyttäen kansalaispalveluiden uudelleenjärjestelyä edustustoverkossa uutta lainsäädäntöä sekä uusia teknisiä ratkaisuja hyödyntäen.
Kehitetään kriisiviestintää antamaan entistä realistisempi kuva ulkoasiainhallinnon vastuista erilaisissa kriisitilanteissa.	Kehitetään kriisiviestintää antamaan entistä realistisempi kuva ulkoasiainhallinnon vastuista erilaisissa kriisitilanteissa.
Tehostetaan laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjuntaa mm. LAMA -toimenpideohjelman suositusten mukaisesti ja uudistetaan perheen yhdistämiseen liittyvät	Tehostetaan laittoman maahanmuuton ja ihmiskaupan torjuntaa mm. LAMA -toimenpideohjelman suositusten mukaisesti.

prosessit ottaen huomioon hallituksen tuoreen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman kirjaukset.	
<i>Ulkoasiainhallinnon muut kansainväliset tehtävät</i>	
Edistetään hallituksen EU-tavoitteita palvelemalla kaikkia hallinnonaloja johdonmukaisella vaikuttamisella ja analyyttisellä raportoinnilla sekä tehokkaan jälkiseurannan ja kontaktiverkoston hyödyntämisen avulla.	Edistetään hallituksen EU-tavoitteita palvelemalla kaikkia hallinnonaloja johdonmukaisella vaikuttamisella ja analyyttisellä raportoinnilla sekä tehokkaan jälkiseurannan ja kontaktiverkoston hyödyntämisen avulla sekä valmistaudutaan vuoden 2020 EU-puheenjohtajuuskauteen.
Tunnistetaan Suomen taloudelliseen ja poliittiseen maakuvaan kohdistuvat muutostekijät ja reagoidaan niihin vaikuttamisen ja viestinnän keinoin.	Tunnistetaan Suomen taloudelliseen ja poliittiseen maakuvaan kohdistuvat muutostekijät ja reagoidaan niihin vaikuttamisen ja viestinnän keinoin.
Identifioidaan Suomi100-juhlavuoden kannalta keskeiset sisällöt, hankkeet ja yhteistyökumppanit sekä resursoidaan ja aikataulutetaan toiminnot.	Toteutetaan Suomi100-juhlavuosi tavoitteet huomioon ottaen.
<i>Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen</i>	
Ohjataan vähenevät voimavarat entistäkin joustavammin hallinnonalan strategiaan painopistealueisiin (priorisointi, depriorisointi, poisvalinta).	Ohjataan vähenevät voimavarat entistäkin joustavammin hallinnonalan strategiaan painopistealueisiin (priorisointi, depriorisointi, poisvalinta).
Kehitetään palkkausjärjestelmään tehtäväkierron vaatimusten mukaisesti, painopisteenä erityisesti suoritusarvioinnin uudistaminen.	Kehitetään palkkausjärjestelmään tehtäväkierron vaatimusten mukaisesti, painopisteenä erityisesti suoritusarvioinnin uudistaminen.
Toteutetaan ministeriön johtajapolitiikassaan määrittämät hyvän johtajuuden periaatteet entistä paremmin ja tasaisemmin koko organisaatiossa.	Toteutetaan ministeriön johtajapolitiikassaan määrittämät hyvän johtajuuden periaatteet entistä paremmin ja tasaisemmin koko organisaatiossa.
Vahvistetaan työhyvinvoinnin yhteyttä henkilöstön kehittämiseen; erityisenä painopisteenä kriisialueiden edustustot.	Vahvistetaan työhyvinvoinnin yhteyttä henkilöstön kehittämiseen; erityisenä painopisteenä kriisialueiden edustustot.
Vahvistetaan edustustojen työnantajaosaamista ja kehitetään paikallisesti palkattujen tehtäväkenttä ja palvelussuhteiden ehtoja linjakkaasti, keskenään hyvin erilaisten asemamaiden lainsäädännön ja olosuhteiden asettamissa puitteissa.	Vahvistetaan edustustojen työnantajaosaamista ja kehitetään paikallisesti palkattujen tehtäväkenttä ja palvelussuhteiden ehtoja linjakkaasti, keskenään hyvin erilaisten asemamaiden lainsäädännön ja olosuhteiden asettamissa puitteissa.

Hallinnonalan henkilöstökehukset:

HTV/vuosi	2015	2016	2017	2018	2019	2020
UE lähetetty henkilöstö	554	554	544	542	536	536
UE paikalta palkatut	980	961	961	961	961	961
UE yhteensä	1 534	1 515	1 505	1 503	1 497	1 497
Ministeriö	900	858	839	833	830	826
UH yhteensä	2 434	2 373	2 344	2 336	2 327	2 323

Suunnittelukauden määrärahat

Valtioneuvosto päätti 28.9.2015 hallinnonaloja koskevista valtiontalouden menokehyksistä vuosille 2017 - 2029. Ministeriö on sisällyttänyt toiminta- ja taloussuunnitelmansa 2017 - 2020 perussuunnitelmatasoon valtioneuvoston päätöksen mukaisen menokehyspäätöksen sekä valtion vuoden 2016 talousarvion. Liitteessä 1 on esitetty momenttikohtaiset määrärahatarpeet suunnittelukaudella. Perussuunnitelmasta poikkeava määrärahatarve on ministeriön tehtävien pohjalta arvioitu ja erikseen perusteltu tässä luvussa.

Ministeriön suunnittelukauden määrärahatarpeissa korostuu edustustoverkon kattavuuden turvaaminen sekä Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa vuosina 2017 - 2019. **Euron kurssin mahdollisesti heikentyessä edelleen nykyisestä tasostaan ministeriön määrärahakehystä tulee voida tarkistaa ylöspäin vuoden 2017 talousarvioehdotuksen laadinnan yhteydessä.**

Osaston 12 tulot ja pääluokan 24 määrärahatarve suunnittelukaudella ovat seuraavat:

Osasto 12/12.24.99	2017	2018	2019	2020
Peruslaskelma	23 550 000	23 550 000	21 300 000	21 300 000
Kehysehdotus	23 550 000	23 550 000	21 300 000	21 300 000
Kehysehdotuksen ja peruslaskelman välinen ero	0	0	0	0

Pääluokka 24	2017	2018	2019	2020
Peruslaskelma	1 052 186 000	1 075 487 000	1 115 845 000	1 116 097 000
Kehysehdotus	1 052 966 000	1 076 667 000	1 117 151 000	1 116 597 000
Kehysehdotuksen ja peruslaskelman välinen ero	780 000	1 180 000	1 306 000	500 000

Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot (12.24.99)

Vuoden 2015 talousarvion yhteydessä siirryttiin viisumikäsittelymaksujen bruttobudjetointiin. Nämä tulot esitetään osana momentin 12.24.99 tuloarviota.

Suomen Venäjän edustustojen viisumien käsittelymaksuista saatavat tulot ovat vuosina 2014 ja 2015 vähentyneet merkittävästi ruplan devalvoitumisen johdosta. Ulkoministeriö seuraa kysynnän kehitystä ja korjaa tarvittaessa tuloarviota vuosittaisten talousarvioiden ja lisätalousarvioiden yhteydessä.

Tulojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

12.24.99	2017	2018	2019	2019
VN:n kehyspäätös	23 550 000	23 550 000	21 300 000	21 300 000
Peruslaskelma yhteensä	23 550 000	23 550 000	21 300 000	21 300 000

Ulkoasiainhallinnon toimintamenomäärärahat (24.01.01)

Toimintamenojen perussuunnitelmatasona ulkoministeriö pitää valtioneuvoston kehyspäätöstä 28.9.2015 ja vuoden 2016 talousarviota. Perussuunnitelmassa on otettu huomioon hallitusohjelman säästöpäätökset ulkoministeriön talousarvioehdotuksen 2016 mukaisesti. Suunnittelukauden nettomäärärahat näin mitoittettuna ovat noin 220 milj. euroa vuosittain.

Suomi toimii vuosina 2016 - 2017 Pohjoismaiden neuvoston ja ministerineuvoston, vuosina 2017 - 2018 Arktisen neuvoston puheenjohtajana ja vuonna 2020 EU-puheenjohtajana. Ulkoministeriö esittää tässä kehusehdotuksessa lisärahoitusta Arktisen neuvoston puheenjohtajuuteen. Tulevan EU-puheenjohtajuuden ja Suomessa järjestettävän Etelämannersopimuksen konsultatiivikokouksen resursointiin vuonna 2020 palataan tulevissa kehusehdotuksessa ja talousarvioissa.

Toimintamenojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

24.01.01	2017	2018	2019	2020
VN:n kehyspäätös	225 287 000	223 544 000	220 872 000	220 872 000
Toimintameno säästö (HO2015)	-1 480 000	-2 210 000	-2 940 000	-2 940 000
VNHY:n perustaminen; siirto 23.01.01	-352 000	-352 000	-352 000	-352 000
SI Pekingin koulutus- ja tiedepolitiikan eat; siirto 29.01.03, 29.01.21 ja 29.40.20	175 000	175 000	175 000	175 000
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-989 000	-989 000		
Peruslaskelma yhteensä	222 641 000	220 168 000	217 755 000	217 755 000

Edustustoverkko

Toukokuussa 2015 aloittanut hallitus on linjannut, ettei edustustoja enää suljeta kuluvalle hallituskaudella. Hallitusohjelman mukaisesti oma edustustoverkko on Suomelle tärkeä. Edustustoverkon merkitys ja kattavuus korostuvat kansainvälisessä vaikuttamisessa. Verkon tuottama lisäarvo maan poliittiselle johdolle, koko valtionhallinnolle ja Suomen elinkeinoelämälle on kiistaton. Diplomatia on ihmisten välistä suhdetoimintaa, jota nettiyhteydet tai netistä löytyvä tieto ei korvaa. Tämä perusasetelma ei ole muuttunut vaikka tietoteknisen kehityksen myötä yhteydenpito on nopeutunut ja tiedonsaanti on sekä laajentunut että helpottunut.

Suomen edustustoverkko on suhteellisen kattava mutta miehitykseltään ohut. Edustustoja, joissa on lähetetty henkilökuntaa, on yhteensä 85. Näistä 43 edustustossa on enintään kaksi lähetettyä diplomaattia. Vuonna 2015 edustustoverkon ylläpito maksoi noin 145 miljoonaa euroa (netto), mikä vastasi noin 0,27 prosenttia valtion vuoden 2015 kokonaisbudjetista. Viimeisen viiden vuoden aikana on suljettu 13 edustustoa ja kaksi toimipistettä on avattu.

Ulkoasiainhallinto on tilanteessa, jossa uudistukset eivät synny enää ns. juustohöyläratkaisuihin vaan todellisista rakenteellisista muutoksista. Selviytyäkseen haasteista tarvitsee Suomi entistä tehokkaamman edustustoverkon, joka kykenee mukautumaan muuttuvaan toimintaympäristöön. Kun edustuston miehitys on ohut, on etsittävä ratkaisuja, joissa hyödynnetään digitalisaation tuomia mahdollisuuksia, etsitään keskittämisen etuja siellä, missä niitä voidaan toteuttaa ja karsitaan sellaisia prosesseja, jotka eivät ole välttämättömiä. Näitä ratkaisuja on etsitty lokakuussa 2014 asetetussa Suomen edustautumisen tavat ja mallit -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena oli toisaalta optimoida Suomen edustautumisen tavat ja mallit eri asemamaissa, hyödyntäen yhteistyömahdollisuuksia mm. muiden Pohjoismaiden, EU-maiden ja EU:n ulkosuhdehallinnon kanssa. Toisaalta tavoitteena olivat kustannussäästöt, joita on tarkoitus

saavuttaa nykyisiä edustautumisen rakenteita ja toimintaa uudistamalla ja olemassa olevia resursseja uudelleen suuntaamalla.

Hankkeessa profiloitiin edustustojen toiminta kansalaispalvelujen, Team Finlandin ja kiinteistöjen osalta. Jatkossa edustustoprofilointi on aiempaa ohjaavampi suunnittelun väline. Samalla on tehtävä kehitystyötä sekä prosessien että palvelukokonaisuuksien uudistamiseksi. Hankkeen loppuraportti hyväksytään ministeriön johdossa tammikuussa 2016. Tämän jälkeen aloitetaan tarvittavat hankkeistamiset käytännön toteuttamiseen siirtymiseksi. Hankkeet tulevat sijoittumaan useille vuosille, sillä tavoitteena on kehittää toimintoja pitkäjänteisesti. Meneillään olevalla hallituskaudella hallinnonaloja on rohkaistu digitalisoimaan, kokeilemaan ja purkamaan normeja. Käynnistyvät hankkeet noudattavat myös tätä hallituslinjausta. Muutoshankkeiden tuloksena on entistä tehokkaampi edustustoverkko.

Tässä kehusehdotuksessa on edustustoverkon menojen määrittelyssä otettu huomioon edellisen hallituksen budjettiriihessään elokuussa 2014 tekemä linjaus, jonka mukaan kehitysmaissa toimivien edustustojen turvallisuuspalvelumenoja voidaan rahoittaa myös kehitysyhteistyömäärärahoista. Lisäksi myös kehitysmaissa toimivien edustustojen vuokramenoja voidaan tietyin edellytyksin rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoista vuodesta 2016 alkaen.

Perheenyhdistäminen

Maailmassa on meneillään suurin pakolaiskriisi sitten toisen maailmansodan. YK:n pakolaisjärjestön mukaan kymmenet miljoonat ihmiset ovat joutuneet pakenemaan kodeistaan sotia, vainoja ja konflikteja. Kansainväliset sopimukset velvoittavat Suomea ja muita EU-maita ottamaan vastaan kansainvälistä suojelua tarvitsevia turvapaikanhakijoita. Turvapaikanhakijamäärät Suomessa ovat 2000-luvulla vaihdelleet noin 1 500 ja 6 000 hakijan välillä. Vuoden 2015 aikana Suomeen saapui 32 478 turvapaikanhakijaa. Vuonna 2014 turvapaikanhakijoita oli 3 651. Päätöksentekoa varten Maahanmuuttovirasto MIGRI on rekrytoinut satoja uusia työntekijöitä.

Turvapaikkapäätöksestä ja toissijaisen suojelun perusteella annetusta määräaikaisestakin oleskeluluvasta seuraa oikeus perheenyhdistämiseen. Se on edustustojen (hakemuksen vastaanottaminen, hakijan kuuleminen MIGRI:n ohjeiden mukaan, päätöksen luovuttaminen) ja MIGRI:n maahanmuutto-osaston (edustuston ohjaaminen ja päätöksenteko) vastuulla. Hallituksen turvapaikkapoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti tavoitellaan sitä, että perheenyhdistämisten edellytyksenä on yhdistämistä hakevan henkilön riippumattomuus sosiaaliturvasta. Nykylainsäädännön mukaan perheenyhdistämiset alkavat heti kun ensimmäiset myönteiset päätökset turvapaikan tai toissijaisen suojelun perusteella annetuista määräaikaisista oleskeluluvista on tehty.

Edellä esitetyn perusteella perheenyhdistämistapausten määrää ei tällä hetkellä voida arvioida. Ulkoministeriössä on kuitenkin tehty nykylainsäädännön pohjalta alustavia arvioita perheenyhdistettävien määrästä ja sen hoitamiseen tarvittavista vuosittaisista resursseista nykyisten prosessien mukaisesti. Laskennassa on käytetty valtionhallinnossa yhteisesti sovittuja parametrejä: 15 000 hakijaa vuosina 2017 - 2020, myönteisiä päätöksiä 35 % ja kolme perheenjäsentä per hakija ja 35% myönteisiä päätöksiä. Jos jokaista hakijaa kohden lasketaan 4 tunnin työpanos (sisältäen mm. neuvonta, kyselyt, hakemusten vastaanotto, biometristen tunnisteiden otto, haastattelu, päätöksen tiedoksianto) seuraa tästä kehyskaudella noin 50 htv:n lisäresussitarve vuosittain perheenyhdistämistehtäviin edustustoissa. Tämän lisäksi menoja aiheutuisi paikallisesta hallinto- ja turvahenkilökunnasta, lisäturvaratkaisuista sekä laite- ja IT-

kuluista. Karkean arvion pohjalta tämä tarkoittaisi kehyskaudelle lähemmäs 10 miljoonan euron lisämenoja hallinnonalalle vuosittain, minkä lisäksi tulisivat vuonna 2016 toiminnan järjestämisestä aiheutuvat lisämenot.

Perheenyhdistämisprosessin toteuttaminen lisäämällä resursseja kuvatussa mittakaavassa on käytännössä mahdotonta. Ulkoministeriö selvittää alkuvuonna 2016 yhdessä sisäasiainministeriön ja MIGRIn kanssa yllä esitettyä skaalausvaihtoehtoa kustannustehokkaampia vaihtoehtoja perheenyhdistämisprosessin hoitamiseksi. Välittömänä toimenpiteenä ministeriö vahvistaa valittujen edustustojen perheenyhdistämiseen osoitettuja resursseja viidellä lähetetyllä virkamiehellä, joiden kustannukset sisältyvät tähän kehusehdotukseen. Perheenyhdistämisprosessin uusien mallien selkiytyttyä ulkoministeriö palaa mahdollisiin lisäresurssitarpeisiin hallituksen kehysriihen yhteydessä sekä vuoden 2016 lisätalousarvioissa, vuoden 2017 talousarvioehdotuksessa ja vuosien 2018 - 2021 kehusehdotuksessa.

Kehittämisehdotukset

24.01.01	2017	2018	2019	2020
Peruslaskelma	222 641 000	220 848 000	218 561 000	217 755 000
Arktisen neuvoston puheenjohtajuus	280 000	680 000	806 000	
Kehusehdotus yhteensä	222 921 000	220 848 000	218 561 000	217 755 000

Arktisen neuvoston puheenjohtajuus 2017 - 2019

Valtioneuvosto hyväksyi Suomen arktisen strategian elokuussa 2013. Strategian mukaan Suomen keskeisiin tavoitteisiin kuuluu Suomen arktisen aseman vahvistaminen, kansainvälisen yhteistyön laajentaminen ja vakauden ylläpitäminen arktisella alueella.

Suomi vastaanottaa Arktisen neuvoston kaksi vuotta kestävästä puheenjohtajuudesta keväällä 2017. Puheenjohtajuus perustuu neuvoston kahdeksan jäsenmaan (Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Islanti, Venäjä, Yhdysvallat ja Kanada) kesken sovittuun rotaatioon. Suomi on toiminut Arktisen neuvoston puheenjohtajana kerran aiemmin, vuosina 2000 - 2002.

Suomi isännöi Arktisen neuvoston ulkoministerikokouksen keväällä 2019 ja järjestää puheenjohtajuuskauden aikana myös varaministerikokouksen, mahdollisen sektoriministerikokouksen sekä noin kymmenen virkamieskomitean kokousta ja useita kestävästä kehityksen työryhmien kokouksia.

Suomen puheenjohtajuuden yleisiä tavoitteita ovat arktisen yhteistyön edistäminen erityisesti ympäristönsuojelun ja kestävästä kehityksen alalla sekä Arktisen neuvoston vahvistaminen. Puheenjohtajuutta valmistellaan jatkuvuuden turvaamiseksi tiiviissä yhteistyössä erityisesti edeltävän puheenjohtajamaan Yhdysvaltain kanssa, joka on tätä toivonut. Puheenjohtajuusohjelma on käytännössä varsin yksityiskohtainen toimintasuunnitelma, jossa omien painotusten lisäksi on otettava huomioon edellisen kauden tulokset, muiden jäsenmaiden ja alkuperäiskansojen edustajien näkemykset sekä neuvoston työryhmien voimassaolevat työohjelmat. Myös neuvoston tarkkailijamaiden kanssa käydään konsultaatioita.

Puheenjohtajuusohjelma valmistellaan ulkoministerin johdolla. Valmistelua koordinoi ulkoministeriön arktinen tiimi. Valmistelussa käytetään hyväksi eri ministeriöiden arktisten vastuuvirkamiesten verkostoa. Ohjelmalinjaukset viedään erikseen sovittavalla tavalla

hallituksen käsiteltäviksi. Puheenjohtajuusohjelman tulee olla valmiina esiteltäväksi Arktisen neuvoston muille jäsenmaille syksyllä 2016.

Puheenjohtajuuden valmisteluun ja hoitamiseen on varattava riittävät resurssit. Puheenjohtajuuskauden suurimmat menoerät muodostuvat kokousjärjestelyistä, mutta myös matka- ja viestintäkuluihin tulee varautua.

Kustannusarvio	2016	2017	2018	2019
Kokouskustannukset		220 000	640 000	756 000
Matkakustannukset	60 000	30 000	20 000	30 000
Viestintä	30 000	30 000	20 000	20 000
Yhteensä	90 000	280 000	680 000	806 000

Tarkempi kustannusarvio erillisessä liitteessä.

Toiminnan tulot

Ulkoministeriön hallinnonalan maksustrategiassa vuodelta 2005 on linjattu hallinnonalan maksullisuus- ja maksuttomuusperusteet sekä ja hinnoitteluperusteet. Maksustrategiassa on selkeytetty viranomaistoiminnan ja maksullisuuden ja maksuttomuuden rajanvetoa sekä ulkopuolisen rahoituksen perusteita. Maksustrategian sekä, valtion maksuperustelain ja -asetuksen yleisten periaatteiden pohjalta ulkoministeriö on 1.6.2014 vahvistanut uuden maksuasetuksen.

Toimintamenoäärärahaan nettoutetut tulot vuosina 2012 - 2020 (milj. euroa):

milj. euroa	2012	2013	2014	2015	2016*	2017	2018	2019	2020
24.01.01	58,1	62,1	49,7	10,4	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8

*TA2016, vuoden 2015 talousarvion yhteydessä siirryttiin viisumikäsittelemaksujen bruttobudjetointiin. Nämä tulot esitetään osana momentin 12.24.99 tuloarviota.

Tulojen arvioidaan kertyvän seuraavasti: maksullisen toiminnan tuotot (julkisoikeudelliset suoritteet) 6,1 milj. euroa, muut suoritteet 2,7 milj. euroa ja muut tulot 1,0 milj. euroa.

Siirtyvät erät

Toimintamenojen (24.01.01), siirtyneen määrärahan, käytettävissä olevan määrärahan ja seuraavalle vuodelle siirtyvän määrärahan määrä on esitetty alla olevassa taulukossa ministeriön kehusehdotuksen mukaisina. Taulukosta ilmenee määrärahan käyttö vuosina 2012 - 2014, arvio vuosien 2015 ja 2016 määrärahan käytöstä sekä arvio vuosien 2017 - 2020 määrärahatarpeesta.

milj. euroa	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
24.01.01	204,4	200,6	217,0	233,5	226,4	222,9	220,8	218,6	217,8
siirtynyt	36,2	24,0	13,0	16,9	23,0	23,6	23,2	21,4	18,6
käytettävissä	240,6	224,6	230,0	251,0	249,4	246,5	244,0	239,9	236,4
siirto seur. vuodelle	24,0	13,0	16,9	23,0	23,6	23,2	21,4	18,6	14,1
käyttö	216,6	211,6	213,1	228,0	225,8	223,3	222,6	221,3	222,3

Edellä esitetyn ministeriön kehusehdotus on 222 921 000 euroa vuonna 2017, 220 848 000 euroa vuonna 2018, 218 561 000 euroa vuonna 2019 ja 217 755 000 euroa vuonna 2020.

Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (24.10.20)

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot on mitoitettu sotilaallisen kriisinhallinnan joukkojen vahvuuksien ja henkilöstön tehtävävaatimusten mukaisesti. Suunnittelussa on otettu huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot joihin Suomi osallistuu suunnittelukauden aikana.

Suunnitteluperusteet ja määrärahatarpeet tarkentuvat poliittisen päätöksenteon ja suunnittelun edetessä. Sotilaallisen kriisinhallinnan määrärahoja on leikattu viime vuosien kehyspäätöksissä merkittävästi sekä momentilta 27.30.20 (Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot) että ulkoministeriön pääluokan momentilta 24.10.20 (Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot). Vuonna 2017 sotilaallisen kriisinhallinnan kokonaiskehys on yhteensä noin 69 milj. euroa ja vuodesta 2018 alkaen yhteensä noin 62 milj. euroa vuosittain. Tällä hetkellä näyttää ilmeiseltä, että Suomen osallistumisen vahvuutta eri kriisinhallintaoperaatioissa halutaan nostaa merkittävästi nyt suunnitellusta. Tämä tarkoittaa, että määrärahakehyyksiä on tarkennettava ylöspäin, kun lopulliset päätökset tehdään. Tällä hetkellä suunnittelussa ovat mm. Suomen osallistumisen jatkaminen ja laajentaminen Pohjois-Irakissa olevaan Erbilin koulutusoperaatioon, Suomen osallistumisen laajentaminen Libanonin UNIFIL-operaatioissa sekä Suomen osallistumisen vahvistaminen YK:n MINUSMA-kriisinhallintaoperaatioissa Malissa. Näillä kriisinhallintatoimilla vastataan myös EU:n avunantolausekkeeseen perustuvaan Ranskan pyyntöön.

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

24.10.20	2017	2018	2019	2020
VN:n kehyspäätös	33 000 000	28 000 000	35 500 000	35 500 000
Peruslaskelma yhteensä	33 000 000	28 000 000	35 500 000	35 500 000

Ulkoministeriön ja puolustusministeriön yhteinen operaatiokohtainen erittely peruslaskelmatason mukaisesti:

Momentti 24.10.20	2017	2018	2019	2020
01. EU:n taistelujoukkojen koulutus- ja valmiusmenot	300 000			
04. Kosovon kriisinhallintaoperaation menot, 21 sotilasta	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
05. Yhteiset menot	4 007 000	4 007 000	2 847 000	2 847 000
06. Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintaoperaation menot, 8 sotilasta	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
09. Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintameneihin	6 753 000	2 053 000	25 841 000	25 841 000
10. Atalanta-operaation menot, 5 sotilasta	715 000	715 000	715 000	715 000
11. EU:n Somalian koulutusoperaation menot, 10 sotilasta	1 164 000	1 164 000	1 164 000	1 164 000
14. Libanonin kriisinhallintaoperaation menot, → 2018 loppuun 170 sotilasta	15 128 000	15 128 000		
15. EU:n Malin koulutusoperaation menot, 12 sotilasta	1 210 000	1 210 000	1 210 000	1 210 000
16. Malin YK-operaation menot (MINUSMA), 20 sotilasta	723 000	723 000	723 000	723 000
Yhteensä	33 000 000	28 000 000	35 500 000	35 500 000

Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (24.10.21)

Siviilikriisinhallintaan kohdistettavien määrärahojen mitoituksen ja suunnittelun perustana ovat valtioneuvoston elokuussa 2008 hyväksymä Suomen kansallinen siviilikriisinhallintastrategia sekä turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon 2012 linjaukset.

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

24.10.21	2017	2018	2019	2020
VN:n kehyspääätös	15 360 000	15 360 000	15 360 000	15 360 000
Peruslaskelma yhteensä	15 360 000	15 360 000	15 360 000	15 360 000

Suomi osallistuu kansainväliseen siviilikriisinhallintaan tavoitteenaan edistää kohdealueiden kehitystä kohti oikeusvaltioperiaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioitusta, demokratiaa, hyvää hallintoa ja toimivaa kansalaisyhteiskuntaa. Hallitusohjelman mukaisesti Suomi jatkaa aktiivista osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Hallitus korostaa sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan sekä kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun ja rauhanvälityksen yhteensovittamista.

Siviilikriisinhallinta on tärkeä väline EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan keinovalikoimissa. Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu EU:n operaatioihin. Suomen osallistuminen on tarkoitus keskittää niihin ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviin operaatioihin, joissa Suomen panoksella voidaan saavuttaa erityistä lisäarvoa ja vaikuttavuutta. EU:n lisäksi Suomella on siviilikriisinhallinnan asiantuntijoita YK:n ja Etyjin operaatioissa sekä EU:n neuvoston, Etyjin ja Naton sihteeristöissä.

Kriisinhallintaoperaatioista on tullut monialaisempia ja tämä kehitys jatkuu. Usealla operaatioalueella (esim. Kosovo ja Afganistan) toimii toisiaan tukevien siviili-sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioita. Operaatiot tulevat myös entistä haastavammiksi ja vaativat usein asiantuntijoilta erityisosaamista. Pyrkimyksenä on lisätä suomalaisten asiantuntijoiden nimittämistä siviilikriisinhallinnan johtotehtäviin. Toiminnan suunnittelua vaikeuttaa kriisinhallinnan luonteeseen liittyvä ennakoimattomuus. Määräraha riittää vuositasolla 115 - 120 siviilikriisinhallinnan asiantuntijan kulujen kattamiseen. Määrärahasta 450 000 euroa on osoitettu rauhanvälitystoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen. Etyjin ja EU:n vaalitarkkailutehtäviin lähetetään vuosittain noin 80 henkilöä ja kustannuksiin varataan samalta momentilta 250 000 euroa.

Varsinainen kehitysyhteistyö (24.30.66)

Kehitysyhteistyömäärärahojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

24.30.66	2017	2018	2019	2020
VN:n kehyspääätös	516 835 000	551 086 000	586 170 000	586 170 000
<i>Valtuus</i>	<i>250 000 000</i>	<i>250 000 000</i>	<i>250 000 000</i>	<i>250 000 000</i>
Peruslaskelma yhteensä	516 835 000	551 086 000	586 170 000	586 170 000

Kehittämisehdotukset

Valtuus	2017	2018	2019	2020
Kehysehdotus	516 835 000	551 086 000	586 170 000	586 170 000
Sidottu valtuuksilla ml. nyt esitetyt valtuudet	414 881 000 (80 %)	438 354 000 (80 %)	439 928 000 (75 %)	427 627 000 (73 %)
Kehyksen valtuussuunnitelma	435 267 000	336 610 000	323 201 000	322 800 000
Valtuusehdotus	435 267 000	336 610 000	323 201 000	322 800 000

Hallitusohjelman pidemmän aikavälin tavoitteen on kehitysrahoituksen nostaminen YK:n tavoitteiden mukaiseen 0,7 prosenttiin bruttokansantulosta (BKTL). Ulkoministeriön kehusehdotuksessa on otettu huomioon tämä tavoite sekä valtioneuvoston kehyspäätöksen mukainen varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahan kasvu vuosina 2017 - 2020. Koska jo olemassa olevien sitoumusten ja tulevien tarpeiden täyttäminen Suomen kehitysyhteistyömäärärahojen nykykehystasolla on erittäin haasteellista, on olemassa tarve korottaa niitä määrällisesti Suomen kansantalouden käännyttyä nousuun.

Talousarviovuoteen 2016 tehdyt leikkaukset vastasivat suunnilleen kehitysyhteistyöbudjetissa olevia sitomattomia määrärahoja. Sitomatonta määrärahaa tarvitaan kuitenkin hallitusohjelman painopisteiden mukaisten tavoitteiden vahvistamiseksi. Näin ollen olemassa olevia sitoumuksia on jouduttu neuvottelemaan uudelleen, ja tämä työ jatkuu edelleen. Monenkeskisessä kehitysyhteistyössä on kehitysrahoituslaitosten kanssa neuvoteltu maksuaikatauluja uudestaan, mikä on kasvattanut vuosien 2017 - 2020 määrärahatarpeita.

Ulkoministeriö tarkistaa tässä yhteydessä myös valtuusesitystään vuosille 2017 - 2019 siten, että laskelmat perustuvat tämän hetkiseen parhaaseen arvioon myöntö- ja sopimusvaltuuksien vuotuisesta tarpeesta. Myöntö- ja sopimusvaltuudet ovat välttämätön edellytys avun ennakoitavuuden varmistamiseksi. Myöntö- ja sopimusvaltuuksien tarve vaihtelee vuosittain riippuen käynnissä olevista neuvottelukierroksista ja sitoutumistarpeesta.

Kehysehdotuksen mukainen julkisen kehitysavun osuus

Luvut MEUR	2016	2017	2018	2019	2020
24.30.66	485	517	551	586	586
Muu ODA*	325	333	349	344	349
Julkinen kehitysyhteistyö yhteensä	809	850	900	930	935
ODA/BKTL%**	0,38	0,39	0,40	0,40	0,39

*Muu ODA on laskettu lisäämällä 5 milj. vuosittain vuoden 2016 arvioon sekä arvioimalla Finnfundin pääoman korotuksen ja kehityslainamomentin ODA-osuuksia. Pakolaiskuluissa on käytetty 15 000 turvapaikanhakijan vuotuista oletusta vuosina 2017 - 2020.**VM:n BKTL-arvio (9.11.2015).

Siirtyvät erät

Vuodelle 2016 määrärahoja arvioidaan siirtyvän 255 milj. euroa. Siirtyvistä eristä arvioidaan olevan varainmyöntöpäätöksillä sidottua noin 203 miljoonaa euroa (sitomatonta noin 52 miljoonaa euroa).

Edellä esitetyn perusteella ministeriön kehusehdotus on 516 835 000 euroa vuonna 2017, 551 086 000 euroa vuonna 2018, 586 170 000 euroa vuosina 2019 ja 2020.

Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (24.90.66)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

24.90.66	2017	2018	2019	2020
VN:n kehyspäättös	94 657 000	94 881 000	95 118 000	95 118 000
OECD:n jäsenmaksu				231 000
WTO:n jäsenmaksu				21 000
Valuuttakurssitappiot	643 000	642 000	642 000	642 000
Peruslaskelma yhteensä	95 300 000	95 523 000	95 760 000	96 012 000

OECD:n jäsenmaksu

OECD:ssa on vuodesta 2003 alkaen noudatettu kaksivuotista työohjelmointia ja budjetointia kuten myös sisältötyön jälkievaluointia. Laajentumisprosessiin liittyen sovittiin vuoden 2008 ministerikokouksessa maksuavaimen muutos siten, että kaikille määrättiin samansuuruinen perusmaksu heijastamaan kunkin maan aiheuttamia keskimääräisiä kustannuksia yhteisistä suoritteista, ja jäännösosa määräytyy edelleen kansantalouden maksukykyä ilmentävän kolmen viimeisen vuoden BKT:n keskiarvon perusteella pienin korjauksin. Täyteen 30 % perusmaksuun yhteiset palvelut rahoittavassa budjetin I osassa edetään 10 vuoden siirtymäajalla.

Simulaatioiden mukaan useimpien pienten ja keskisuurten maiden maksuosuus, ml. Suomi, on suurten maiden osuutta enemmän nouseva.

OECD:n kokonaismenojen loppusummaksi vuonna 2014 oli budjetoitu 342 203 426 euroa, missä mukana olivat jäsenmaiden yhteisesti maksukaavan pohjalta rahoittamat menot, osallistuvien maiden rahoittamat erillistyöohjelmamenot sekä vapaaehtoisrahoituksella rahoitettavat työohjelmamenot ynnä muista tuloista rahoitettavat menot. Ulkoministeriö vastaa Suomen osalta OECD:n kaikille jäsenmaille yhteisistä yleiskuluista ja sisältötöistä, mutta muut vastuuministeriöt vastaavat edelleen jatkuvista aiemmista sekä uusista toimivaltaansa kuuluvista erillistyöohjelmista, jotka eivät ole yhteisohjelmia ja joiden kustannukset jaetaan yksinomaan ko. ohjelmiin osallistuvien maiden kesken. Edellisen perusteella ulkoministeriö on arvioinut OECD:n jäsenmaksun nettomääräisen kasvun vuosiksi 2017 - 2020. Kasvu esitetään peruslaskelmassa kumulatiivisena.

WTO:n jäsenmaksu

WTO:n jäsenmaksuosuudet määräytyvät sen mukaan, mitkä ovat jäsenten osuudet maailmankaupasta (tavara- ja palvelukauppa, palvelut ja teollisoikeudet). Vuonna 2014 jäsenmaksua maksettiin CHF1 129 058 joka vastaa noin 0,578 % WTO:n budjetista. Suomen osuus maailmankaupasta on pysynyt kohtalaisen vakiona, mutta järjestön budjetti on vuosittain kasvanut jonkin verran. Suomen jäsenmaksuosuus vuonna 2015 on CHF 1 061 127. Tämä vastaa noin 0,54 % järjestön vuoden 2015 budjetista. Vuosille 2017 - 2020 esitetään varautumista noin 2 %:n vuotuisiin korotuksiin. Kasvu esitetään peruslaskelmassa kumulatiivisena.

Valuuttakurssitappiot

Kurssimuutokset vaikuttavat huomattavasti momentin määrärahatarpeeseen, sillä maksujen kokonaissummasta noin 50 % on US-dollaripohjaisia. Euron heikennyttyä edelleen ovat kurssitappiot noin 0,5 milj. euroa vuosittain verrattuna edelliseen kehyspäättökseen.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2016 arvioidaan siirtyvän noin 18,6 milj. euroa vuoden 2015 määrärahoista. Vuoden 2016 maksuosuuksien arvioidaan nykyisillä kursseilla ylittävän momentin määrärahan 8,3 milj. eurolla, joka katetaan vuodelle 2016 siirtyvästä erästä.

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (24.90.68)

Menojen peruslaskelmataso on vuosina 2017 - 2020:

24.90.68	2017	2018	2019	2020
VN:n kehyspäättös	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Peruslaskelma yhteensä	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000

Kehittämisehdotukset

24.90.68	2017	2018	2019	2020
Peruslaskelma	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Arktisen alueen yhteistyö ja hankkeet	500 000	500 000	500 000	500 000
Kehysehdotus yhteensä	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000

Arktisen alueen yhteistyö ja hankkeet

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi on aktiivinen arktisen alueen hyödyntämisessä ja yhteistyössä ja jatkaa tiivistä yhteistyötä EU:n puitteissa ja Itämeren alueen valtioiden kesken Itämeren pelastamiseksi ja alueen talouskehityksen vahvistamiseksi.

Alueellisen yhteistyön merkitys Itämeren, Barentsin ja arktisilla alueilla säilyy vahvana tulevina vuosina. Suomelle keskeisiä yhteistyömekanismeja ovat pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö, alueneuvostot (Itämeren valtioiden neuvosto, Barentsin euroarktinen neuvosto ja Arktinen neuvosto) ja EU:n Itämeren alueen strategia. Alueellinen yhteistyö tarjoaa puitteet yhteisille kehittämistoimille ympäristön, liikenteen, terveyden, kulttuurin, pelastusyhteistyön ja elinkeinoelämän aloilla. Monilta osin haasteet liittyvät Venäjään. Suomelle on tärkeää säilyttää välineet, joilla kehitykseen voidaan vaikuttaa. Ukrainan konfliktista huolimatta alueellista yhteistyötä käytännön tasolla on toistaiseksi voitu jatkaa ja sen merkitys keskusteluyhteyksien ja asiantuntijatasoisen yhteistyön säilymiselle on jopa korostunut.

Arktisen alueen painoarvo on merkittävästi kasvamassa, ja kehyskaudelle sijoittuva Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa 2017 - 2019 edellyttää riittävää kansallista panostusta myös konkreettiseen asiantuntija- ja hankeyhteistyöhön. Suomen arktinen strategia (2013) korostaa Suomen monipuolista arktista osaamista ja vahvaa intressiä olla mukana arktisen alueen kehityksessä. Suomen tavoitteena on lisätä kasvua ja kilpailukykyä sekä suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia. Kaikessa toiminnassa arktisella alueella otetaan huomioon kestävä kehityksen reunaehdot. Ympäristökysymykset, ilmastonmuutos ja alkuperäiskansat ovat keskeisellä sijalla yhteistyössä. Osallistamalla Arktisen neuvoston tutkimus- ja kehittämishankkeisiin saadaan globaalia näkyvyyttä suomalaiselle asiantuntemukselle.

Suomi osallistuu aktiivisesti myös euroarktiseen Barents-yhteistyöhön, joka kattaa Suomen, Ruotsin, Norjan ja Luoteis-Venäjän pohjoisimmat alueet ja tuo alueellisen näkökulman laajempaan arktiseen politiikkaan.

Alueellisen yhteistyön periaatteena on yhteisrahoitus. Ulkoministeriön pääluokassa oleva Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön määräraha (IBA) on kansallinen rahoitusinstrumentti, jolla Suomi edistää vakautta ja kestävää kehitystä lähiympäristössään. Määrärahalla tuetaan ministeriöiden esittämää konkreettista hanketoimintaa Suomen politiikkatavoitteiden toteuttamiseksi alueellisessa yhteistyössä. Hankkeilla tehdään tunnetuksi suomalaista osaamista, luodaan liiketoimintamahdollisuuksia ja kehitetään kansainvälisiä verkostoja. Tavoitteena on edistää EU:n ja muun kansainvälisen rahoituksen ohjautumista Suomelle tärkeisiin hankkeisiin.

Alueellisen yhteistyön lisäksi IBA-rahoituksella tuetaan hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa painopistealueina muun muassa Suomen ja Venäjän välisen liikkuvuuden ja taloudellisen yhteistyön edistäminen.

Kehysehdotuksessa on otettu huomioon kaudelle sijoittuva Suomen puheenjohtajuus Arktisessa neuvostossa ja Suomen aseman vahvistaminen arktisena toimijana. Suomen tulee voida sitoutua yhteistyöhön pitkäjänteisesti, mikä edellyttää myös riittäviä taloudellisia resursseja pitemmällä aikavälillä.

Siirtyvät erät

Vuodelle 2016 määrärahaa arvioidaan siirtyvän ulkoministeriön kirjanpidossa 0,6 milj. euroa.

Edellä esitetyn perusteella ministeriön kehysehdotus on 2 100 000 euroa/vuosi kehyskaudella 2017 - 2020.